

Nazwa zamierzenia budowlanego :

Projekt budowlany remontu elewacji wraz z podstawami i hełmami dachu kościoła p.w. Matki Boskiej Wniebowziętej w Puszczykowie.

Adres obiektu budowlanego :

62-040 Puszczykowo, ul. Kościelna 1

Kategoria obiektu budowlanego :

Obiekt kategorii – X

Nazwa jednostki ewidencyjnej : Poznań (306401_1.0061.AR_14.5)

Nazwa obrębu ewidencyjnego, obręb, gmina : obręb 0001, gmina Puszczykowo, powiat Poznań

Numer ewidencyjny działki na której obiekt jest zlokalizowany : działka nr 723

Imię i nazwisko lub nazwa inwestora, adres inwestora :

Parafia Rzymskokatolicka p.w. Matki Boskiej Wniebowziętej w Puszczykowie
62-040 Puszczykowo, ul. Kościelna 1

Wpis do rejestru zabytków : zespół kościoła parafialnego nr rejestru 567/Wlkp./A z dnia 27.12.2007r
{ kościół , cmentarz kościelny, plebania, ogród plebański }

Spis zawartości projektu budowlanego :

1. Projekt zagospodarowania działki lub terenu, strony nr 1 ÷ nr 14.
2. Projekt architektoniczno – budowlany, strony nr 1 ÷ nr 49.
3. Opinie, uzgodnienia, pozwolenia i inne dokument, strony nr 1 ÷ nr 7.

Egz. nr 1/4

I. Projekt zagospodarowania działki lub terenu.

Nazwa elementu projektu budowlanego :

Projekt zagospodarowania działki.

Nazwa zamierzenia budowlanego :

Projekt budowlany remontu elewacji wraz z podstawami i hełmami dachu kościoła p.w. Matki Boskiej Wniebowziętej w Puszczykowie.

Adres obiektu budowlanego :

62-040 Puszczykowo, ul. Kościelna 1

Kategoria obiektu budowlanego :

Obiekt kategorii – X

Nazwa jednostki ewidencyjnej : Poznań (302102_1.0001.723)

Nazwa obrębu ewidencyjnego, obręb, gmina : obręb 0001, gmina Puszczykowo, powiat Poznań

Numer ewidencyjny działki na której obiekt jest zlokalizowany : działka nr 723

Imię i nazwisko lub nazwa inwestora, adres inwestora :

Parafia Rzymskokatolicka p.w. Matki Boskiej Wniebowziętej w Puszczykowie
62-040 Puszczykowo, ul. Kościelna 1

Zakres opracowania : Architektura - Zagospodarowanie

Projektant (obiektu) :

mgr inż. arch. Małgorzata Rybacka

uprawnienia architektoniczne do projektowania bez ograniczeń - 272/85/Pw

przynależność do izby zawodowej - WORIA nr WP – 0374

Zakres opracowania : Architektura - Zagospodarowanie

Projektant :

mgr inż. arch. Jarosław Bzdrega

uprawnienia architektoniczne do projektowania bez ograniczeń - OKK/Up8/2006

przynależność do izby zawodowej - WORIA nr WP – 0582

Data opracowania : Grudzień 2021r.

Spis zawartości :

Dokumenty formalno – prawne, str. nr 2÷10 :

- oświadczenie projektanta (obiektu) i projektanta – sprawdzającego, str. nr 2,
- ksero uprawnień architektonicznych projektanta (obiektu), str. nr 3 ÷ 4,
- ksero wypisu przynależności do izby zawodowej WORIA projektanta (obiektu), str. nr 5,
- ksero uprawnień konserwatorskich projektanta (obiektu), str. nr 6,
- ksero dowodu osobistego projektanta (obiektu), str. nr 7,
- ksero uprawnień architektonicznych projektanta - sprawdzającego, str. nr 8 ÷ 9,
- ksero wypisu przynależności do izby zawodowej WORIA projektanta – sprawdzającego, str. nr 10

Część opisowa, str. nr 11÷12.

Część rysunkowa, str. nr 13 ÷ 14,

- Spis rysunków, str. nr 13,
- Rysunek (oznaczony w tabelkach numerem 1), str. nr 14.

Oświadczenia projektanta (obiektu) i projektanta - sprawdzającego.

Poznań 30.12.2021r

OŚWIADCZENIE

Działając zgodnie z art.20 ust.4 ustawy z dnia 7.07.1994 r.
Prawo Budowlane (Dz.U. Nr 106 poz.1126 z późniejszymi zmianami)
oświadczam, że :

„Projekt budowlany remontu elewacji wraz z podstawami i hełmami dachu kościoła
p.w. Matki Boskiej Wniebowziętej w Puszczykowie”.

wykonany dla obiektu sakralnego zlokalizowanego w Puszczykowie przy
ulicy Kościelnej 1 został wykonany zgodnie z aktualnie obowiązującymi
przepisami oraz zasadami wiedzy technicznej.

URZĄD WOJEWÓDZKI

w Poznaniu

Wydział Planowania Przestrzennego,
Urbanistyki, Architektury i Inżynierii Lądowej,
61-713 Poznań Al. Stalingradzka 89

Poznań, dnia 18.10. 1985 r.

(pieczęć)

Nr 272/85/PW

Decyzja o stwierdzeniu przygotowania zawodowego

do pełnienia samodzielnych funkcji technicznych

w budownictwie

ust. 112, § 7

Na podstawie § ..... i § 13 ust. 1 pkt. .... lit. .... rozporządzenia Ministra Gospodarki Terenowej i Ochrony Środowiska z dnia 29 lutego 1975 r. w sprawie samodzielnych funkcji technicznych w budownictwie (Dz. U. Nr 8, poz. 46) stwierdza się, że:

Obywatel(ka)

Małgorzata Ł O M S K A

(imię i nazwisko)

magister inżynier architekt

(tytuł naukowy — zawodowy)

urodzony(a) dnia 28 maja

19 57

r. w Poznaniu

posiada przygotowanie zawodowe upoważniające do wykonywania samodzielnych funkcji

projektanta

(rodzaj funkcji)

w specjalności

architektonicznej

(rodzaj specjalności techniczno-budowlanej)

w zakresie

architektury

(specjalizacja zawodowa)

Obywatel(ka) Małgorzata Łomska

(imię i nazwisko)

jest upoważniony(a) do:

1/ sporządzania projektów w zakresie rozwiązań:

a/ architektonicznych wszelkich obiektów budowlanych,

b/ konstrukcyjne - budowlanych obiektów budowlanych w budownictwie osób fizycznych, z wyłączeniem konstrukcji fundamentów głębokich i trudniejszych konstrukcji statycznie niewyznaczalnych,

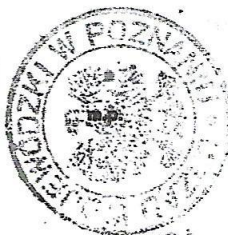
2/ w budownictwie osób fizycznych - do kierowania, nadzoru i kontrolowania budowy, kierowania i kontrolowania wytwarzania konstrukcyjnych elementów budowlanych oraz oceniania i badania stanu technicznego obiektów budowlanych z wyłączeniem konstrukcji fundamentów głębokich i trudniejszych konstrukcji statycznie niewyznaczalnych. - - - - -

- - - - -

I

7

01.1.1984

Główny Architekt Wojewódzki
mgr inż. arch. Józef Pilek
Dyrektor Wydziału

(podpis i pieczęć)

Poznań, dnia 08 maja 1998

PSOZ 809/98

ZAŚWIADCZENIE Nr 166/17/98

Na podstawie art. 217 § 2 pkt. 2 Kodeksu postępowania administracyjnego i § 17 i 18 pkt 1 i 2 Rozporządzenia Ministra Kultury i Sztuki z dnia 11 stycznia 1994 r. o zasadach i trybie udzielania zezwoleń na prowadzenie prac konserwatorskich przy zabytkach oraz prac archeologicznych i wykopaliskowych, warunkach ich prowadzenia i kwalifikacjach osób, które mają prawo do prowadzenia tej działalności (Dz. U. Nr 16, poz. 55) stwierdzam, że

Pani MŁGORZATA RYBACKA

urodzona dnia 28 maja 1957 r.
zam. Poznań, ul. Belwederska 9

posiada kwalifikacje w zakresie:

projektowania i wykonawstwa w obiektach zabytkowych, pod nadzorem konserwatorskim

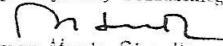
Niniejsze zaświadczenie nie zwalnia od obowiązku każdorazowego uzyskania zezwolenia wojewódzkiego konserwatora zabytków na prowadzenie prac przy zabytkach, określonego przepisami powołanego wyżej rozporządzenia.

Kopię zaświadczenia składa się do akt znajdujących się przy rejestrze wydanych zaświadczeń o kwalifikacjach.

Zaświadczenie wydaje się na wniosek zainteresowanego.

Otrzymuje:

Małgorzata Rybacka
ul. Belwederska 9
60-275 Poznań

Z up. Wojewody Poznańskiego

mgr Maria Strzałka
Wojewódzki Konserwator Zabytków

Opłatę skarbową w wysokości
3 zł skasowano na wniosku

IZBA ARCHITEKTÓW

WIELKOPOLSKA OKRĘGOWA IZBA ARCHITEKTÓW

WIELKOPOLSKA OKRĘGOWA IZBA ARCHITEKTÓW

L.dz. WOIA-OKK/8/2006

Poznań, dnia 5 czerwca 2006 roku

nr uprawnień OKK/ UpB /8/2006

DECYZJA

Na podstawie art. 104 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. - Kodeks postępowania administracyjnego (tekst jednolity: Dz. U. z 2000 r. Nr 98, poz. 1071 ze zmianami), art. 11 i 24 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 15 grudnia 2000 r. o samorządach zawodowych architektów, inżynierów budownictwa oraz urbanistów (Dz. U. z 2001 r. Nr 5, poz. 42 ze zmianami) oraz na podstawie art. 12 ust. 1 pkt 1 i ust. 2, art. 13 ust. 1 pkt 1 i art. 14 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. - Prawo budowlane (tekst jednolity: Dz. U. z 2003 r. Nr 207, poz. 2016 ze zmianami),

stwierdza, że

magister inżynier architekt

Jarosław Bzdrega

posiada odpowiednie wykształcenie techniczne oraz praktykę zawodową

i nadaje się

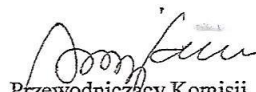
UPRAWNIENIA BUDOWLANE

w specjalności architektonicznej do projektowania bez ograniczeń

Decyzja niniejsza jako uwzględniająca w całości żądanie strony nie wymaga uzasadnienia.

Od niniejszej decyzji przysługuje odwołanie do Krajowej Komisji Kwalifikacyjnej za pośrednictwem Okręgowej Komisji Kwalifikacyjnej Wielkopolskiej Okręgowej Izby Architektów, w terminie 14 dni od daty otrzymania niniejszej decyzji.

Przewodniczący Komisji
Andrzej J. Nowak
architekt

Skład Orzekający:

1. mgr inż. arch. Andrzej J. Nowak	– Przewodniczący
2. mgr inż. arch. Jacek Buszkiewicz	– Zastępca Przewodniczącego
3. mgr inż. arch. Ewa Pawlicka-Garus	– Sekretarz Komisji
4. mgr inż. arch. Stefan Bajer	– członek Komisji
5. mgr inż. arch. Małgorzata Matusiewicz	– członek Komisji
6. mgr inż. arch. Stanisław Mikołajczak	– członek Komisji
7. mgr inż. arch. Anna Plesińska	– członek Komisji
8. mgr inż. arch. Eryk Siciński	– członek Komisji
9. mgr inż. arch. Szymon Weyna	– członek Komisji
10. doc. dr inż. Marian Krzysztofiak	– członek Komisji
11. mgr Patryk Kajdasz	– obsługa prawna

[Handwritten signatures and initials corresponding to the list members]

Otrzymują:

1. Pan mgr inż. arch. Jarosław Bzdrega 60-261 Poznań, ul. Chociszewskiego 52a/6
2. Minister Infrastruktury
ul. Chałubińskiego 4/6, 00-928 Warszawa
3. Krajowa Komisja Kwalifikacyjna
ul. Foksal 2, 00-366 Warszawa
4. Główny Inspektor Nadzoru Budowlanego
ul. Krucza 38/42, 00-926 Warszawa
5. aa.

Opis do projektu zagospodarowania działki.

Opracowanie projektowe nie przewiduje żadnej ingerencji zarówno projektowej jak i w etapie późniejszym bezpośrednio z niego wynikającym w etapie wykonawczym.

1/. Zestawienie powierzchni.

Stan obecny zagospodarowania terenu działki nr 723 o powierzchni 3.132,00 m² zawiera :

- zabudowę obiektem sakralnym o powierzchni zabudowy 426,61 m²
- zabudowę obiektem dzwonnicy o powierzchni zabudowy 19,25 m²

2/. Opis terenu niezabudowanego.

Teren niezabudowany stanowi droga procesyjna wokół budynku kościoła oraz zielen niska i wysoka w postaci drzew sosnowych.

Droga procesyjna jest wybrukowana kostką granitową. Powierzchnia komunikacji pieszej została zrealizowana od bramy głównej znajdującej się tradycyjnie w osi budynku od strony zachodniej oraz wokół budynku i na dojściach do obiektu dzwonnicy oraz do plebanii i biura parafialnego.

3/. Kategoria geotechniczna gruntu i warunki posadowienia obiektu.

Zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Transportu i Gospodarki Morskiej z dnia 25 kwietnia 2012r w sprawie ustalenia geotechnicznych warunków posadowienia obiektów budowlanych w miejscu projektowanego remontu inwestycji występują warunki gruntowe, które zalicza się do pierwszej kategorii geotechnicznej.

4/. Wpływ obiektu na środowisko.

Sakralny charakter budynku oraz jego stała niepodlegająca w trakcie projektowanych prac remontowych i budowlanych zachowana funkcja użytkowa nie rodzi negatywnego wpływu na środowisko oraz na higienę i zdrowie użytkowników w odniesieniu do budynku i jego otoczenia w zakresie zgodnym z przepisami odrębnymi.

5/. Zależność od szkód górniczych.

Teren na którym znajduje się budynek nie mieści się w strefie eksploatacji górniczej.

6/. Obszar oddziaływania projektowanych prac i obiektu.

Informacja dotyczy obszaru oddziaływania obiektu dla całego zamierzenia inwestycyjnego przewidzianego do realizacji na działce nr 723, obręb – 0001 Puszczykowo, gmina Puszczykowo przy ulicy Kościelnej 1 w Puszczykowie.

Informacje o Obszarze Oddziaływania Obiektu dla całego zamierzenia inwestycyjnego przewidzianego do realizacji na w/w działce sporządzono na podstawie przepisów prawa :

- Ustawy z dnia 7 lipca 1994r. Prawo Budowlane [Dz.U. z 2018r poz. 1202],
- Ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym [Dz. U. z 2018 poz. 1945],
- Rozporządzenia z dnia 12 kwietnia 2002 r. w sprawie warunków technicznych jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie oraz późniejszymi zmianami [Dz.U. z 2017r poz. 2285].

W wyniku przeprowadzonej analizy ustalono, że obszar oddziaływania projektowanego remontu obiektu mieści się w całości na działce na której został on zaprojektowany.

W ramach planowanych prac remontowych i budowlanych ujętych w projekcie nie zachodzi żadna z zmian, która miałaby wpływ na odmienne od dotychczasowego oddziaływanie obiektów na otoczenie.

Projektowana inwestycja remontu nie powoduje ograniczeń w sposobie użytkowania sąsiednich działek.

Niedogodności takie jak zwiększenie zanieczyszczenia powietrza, zapachy czy hałas nie wykraczają poza granice działki inwestora i mogą wystąpić okresowo jedynie w czasie realizacji remontu inwestycji.

Opracowała – Małgorzata Rybacka

Część rysunkowa projektu zagospodarowania terenu :

Spis rysunków :

Rys. nr 1. Mapa sytuacyjna w skali 1:500.

II. Projekt architektoniczno - budowlany.

Nazwa elementu projektu budowlanego :

Projekt architektoniczno – budowlany.

Nazwa zamierzenia budowlanego :

Projekt budowlany remontu elewacji wraz z podstawami i hełmami dachu kościoła p.w. Matki Boskiej Wniebowziętej w Puszczykowie.

Adres obiektu budowlanego :

62-040 Puszczykowo, ul. Kościelna 1

Kategoria obiektu budowlanego :

Obiekt kategorii – X

Nazwa jednostki ewidencyjnej : Poznań (302102_1.0001.723)

Nazwa obrębu ewidencyjnego, obręb, gmina : obręb 0001, gmina Puszczykowo, powiat Poznań

Numer ewidencyjny działki na której obiekt jest zlokalizowany : działka nr 723

Imię i nazwisko lub nazwa inwestora, adres inwestora :

Parafia Rzymskokatolicka p.w. Matki Boskiej Wniebowziętej w Puszczykowie
62-040 Puszczykowo, ul. Kościelna 1

Wpis do rejestru zabytków : zespół kościoła parafialnego nr rejestru 567/Wlkp./A z dnia 27.12.2007r

Zakres opracowania : Architektura - Budynek

Projektant (obiektu):

mgr inż. arch. Małgorzata Rybacka

uprawnienia architektoniczne do projektowania bez ograniczeń - 272/85/Pw

przynależność do izby zawodowej - WORIA nr WP – 0374

Zakres opracowania : Architektura - Budynek

Projektant :

mgr inż. arch. Jarosław Bzdrega

uprawnienia architektoniczne do projektowania bez ograniczeń - OKK/Up8/2006

przynależność do izby zawodowej - WORIA nr WP – 0582

Data opracowania : Grudzień 2021r

Spis zawartości :

Część opisowa, str. nr 2 ÷ nr 32

1. Dane formalne, str. nr 2
2. Rys historyczny obiektu, str. nr 3
3. Opis i orzeczenie stanu technicznego elewacji budynku, stolarki drzwiowej, stolarki i ślusarki okiennej, witraży, detali elewacji, elementów odwodnienia oraz wieżyczek i hełmów na dachu wraz z serwisem fotograficznym, str. nr 4 ÷ 21
4. Wyszczególnienie usterek technicznych występujących na elewacjach oraz wieżyczkach i hełmach dachu objętych programem konserwatorskim, str. nr 22
5. Opis techniczny przyjętego rozwiązania - program prac remontowych i konserwatorskich, str. nr 23 ÷ nr 32

Część rysunkowa, str. nr 33 ÷ nr 49

- Spis rysunków, str. nr 33

- Rysunki (oznaczone w tabelkach numerami 2 ÷ nr 17), str. nr 34 ÷ nr 49

1.0. Dane formalne.

1.1. Podstawa opracowania :

- umowa zawarta z Zleceniodawcą,
- oświadczenie inwestora o prawie do podejmowania decyzji,
- wizja lokalna stanu technicznego elewacji,
- mapa zasadnicza w skali 1:500.

1.2. Zakres opracowania :

Zakresem niniejszego opracowania jest wykonanie projektu architektoniczno – budowlanego w zakresie remontu elewacji z zachowaniem stałych elementów zabytkowego charakteru obiektu.

1.3. Cel opracowania :

Celem niniejszego opracowania jest uzyskanie pozwolenia konserwatorskiego i pozwolenia budowlanego na zakres prac remontu.

1.4. Sposób użytkowania obiektu :

Budynek od momentu jego wzniesienia przez wszystkie lata pełnił funkcję o charakterze sakralnym.

W obrysie budynku mieści się zakrystia, pomieszczenia magazynowe na stałe elementy wyposażenia do uroczystości liturgicznych oraz dwa odrębne wejścia na wyższą kondygnację.

W budynku kościoła mieszczą się dwie klatki schodowe z których jedna prowadzi na chór a druga na nieużytkowe poddasze. Obie klatki schodowe mieszczą się w przeciwnych narożnikach obiektu.

1.5. Dane techniczne obiektu :

Obiekt stanowi zwartą bryłę wymurowaną z cegły ceramicznej opartą na rzucie prostokąta z półokrągłymi zakończeniami osadzonymi przy obu krótszych bokach. Kościół jest obiektem jednonawowym o osiowym charakterze zabudowy.

We wszystkich czterech narożach kościoła wygospodarowano pomieszczenia na funkcje użytkowe o pomocniczym przeznaczeniu.

Budynek został przykryty nad nawą główną dachem czterospadowym natomiast nad chórem i nad absydą ołtarza dachem spadzistym o tym samym zastosowaniu pokrycia dachówką ceramiczną układaną w koronkę.

Wybrane dane wymiarowe obiektu :

- powierzchnia zabudowy : 426,61 m²
- powierzchnia użytkowa : 411,84 m²
- wysokość w linii kalenicy : 15,00 m
- wysokość obiektu kościoła do linii okapu elewacji wzdłużnej : 8,00 m
- wysokość frontu obiektu kościoła do linii okapu : 6,50 m
- kubatura obiektu : 5.406,72 m³

2.0. Rys historyczny obiektu.

Plany wybudowania kościoła w Puszczykowie powstały w 1911 r na tej okoliczność zawiano Stowarzyszenia dla budowy Kościoła Rzymsko Katolickiego w Puszczykowie. Jedną z inicjatorek była Jadwiga Adamska z Luzińskich mieszkanka Puszczykowa, { wówczas Puschkau} która rozpoczęła zbieranie datków na rzecz budowy.

Przygotowanie projektu powierzono Adamowi Batyckiemu, który wykonał go w stylu architektury podhalańskiej. Nie znane są przyczyny dla których ta idea nie znalazła akceptacji dlatego kolejne prace projektowe podjął inżynier arch. Adam Ballenstedt { ur. 1.X.1880r – zm. 9.VI.1942r }. Architekt był znanym autorem licznych obiektów, które powstały nie tylko w Poznaniu ale także w Łodzi, Bydgoszczy czy w Gdyni a wszystkie posiadały cechy stylu preferowanego przez autora tj. modernizmu, postmodernizmu czy neomodernizmu.

Autorskie rozwiązania zastosowane w obiekcie zostały w części zachowane na oryginalnych rysunkach projektowych wykonanych w ołówku na pergaminie i z nich dowiadujemy się o licznych zaprojektowanych elementach budynku, które w wykonawstwie zachowały zgodność z myślą Ballenstedta oraz przetrwały do dziś.

Logo autora projektu z oryginalnych rysunków.

W następstwie przygotowanej dokumentacji projektowej podjęto realizację obiektu, która trwała od 31.07.1923r ÷ 28.06.1928r kiedy to erygowano parafię i kościół.

Budynek kościoła jeszcze przez lata następne wyposażano i wykańczano wzbogacając jego wnętrze.

Bryła budynku jest orientowana i nosi znamiona cech neobarokowych z neoklasycystycznych zarówno od zewnątrz jak i od wewnątrz.

Kościół jest jednonawowy z niższym prezbiterium pod kopułą absydy oraz także niższym hallem wejścia w formie aneksu z wydzielonym przedsionkiem nad którymi umieszczono emporę organową.

Elementami o bogatym detalu jest wysunięte przed lico absydy wejście główne z alabastrowym zwieńczeniem w postaci figuralnej dwóch putt trzymających krzyż. Gzymsy podokapowe oraz wejścia boczne w ilości 4 par drzwi z zadaszeniami jak i liczne blendy między oknami doświetlającymi nawę główną wraz z polami blend pod w/w oknami wraz z różnicowanym fakturowo tynkiem ścian elewacji i w końcu okna witrażowe osadzone w elewacji frontowej oraz w ścianach absydy tylnej dają świadectwo o bogatej formie obiektu.

Wieńczącym elementem wystroju są trzy wieżyczki z hełmami baniastymi osadzone na kalenicy połaci dachów obiektu i są one o tyle znamienite, że ukazują słabość autora do ich formy skoro znajdujemy je także w innych jego realizacjach.

3.0. Opis i orzeczenie stanu technicznego elewacji budynku, stolarki drzwiowej, stolarki i ślusarki okiennej, witraży, detali elewacji, elementów odwodnienia oraz wieżyczek i hełmów na dachu wraz z serwisem fotograficznym.

3.1. Elewacje.

3.1.1. Ściana frontowa od wejścia głównego na teren obiektu- elewacja zachodnia.

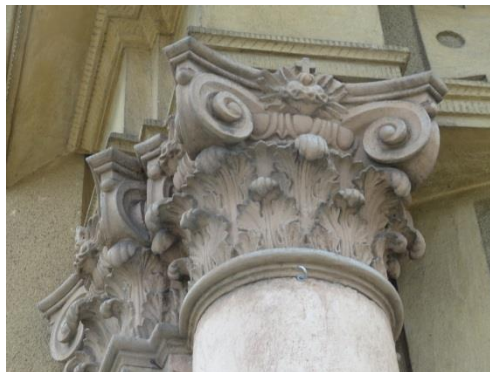
Elewacja frontowa o charakterze symetrycznym wyróżnia się bogatym portalem wejścia ozdobionym kompozycją kolumn z bogatymi neobarokowymi głowicami korynckimi dodatkowo wspartymi pilastrami o spójnych z kolumnami cechach detalu. Nad drzwiami umieszczono okrągły witraż a powyżej formę naszczytnika przedstawiającą kompozycję figuralną dwojga putt podtrzymujących krzyż. Na przedmiotowej elewacji tynk, detal rzeźbiarski z alabastru, bogate profilowanie przerwanego naczółka segmentowego jak i ozdobne gzymsy klockowe są w dobrym stanie technicznym. Brak pęknięć, odparzeń czy ewidentnych ubytków tynku. Płaszczyznę wykazującą degradację jest cokół wykonany z zaprawy wapiennej na którym wyraźnie widoczna jest siatka spękania i rozwarstwienia spoiwość tynku oraz z powierzchni trzonów kolumn łuszczy się farba wtórnie zastosowana.

Portal wejścia głównego z bogatym detalem neobarokowym.
Elewacja zachowana w najlepszym stanie technicznym z oryginalnymi dwuskrzydłowymi drzwiami wejścia oraz oknem witrażowym w kształcie koła oraz alabastrową rzeźbą figuralną.

Baza kolumny przy wejściu głównym.

Głowica koryncka kolumny przy wejściu głównym.

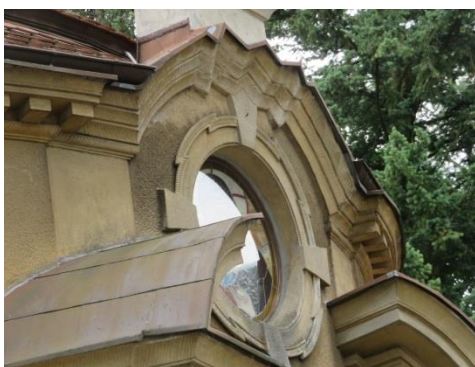
Głowica kolumny i kapitel pilastra.

Rozwarstwienie tynku na cokole elewacji.

Trzon kolumny pozbawiony miejscowo tynku. Odkryte rowkowanie spiralne.

Zróżnicowanie faktur tynku w polach detalu nad drzwiami głównymi.

Na elewacji frontowej odnajdujemy zróżnicowanie faktury tynku elewacyjnego jednak na małych powierzchniach najczęściej w zagłębieniach ozdobnych blend pełniących funkcje obramowań.

Ze względu iż na licznych elementach o drobnym profilu zastosowano rowkowanie a brak przekazów fotograficznych z lat powstania obiektu to trudno stwierdzić jednoznacznie czy trzony kolumn posiadały powierzchnie otynkowane czy tę, która wyłania się spod cienkiej warstwy zatartej zaprawy.

3.1.2. Ściana tylna od plebanii - elewacja wschodnia.

Elewacja tylna o cechach typowej absydy skrywającej ołtarz kościoła pozornie wygląda poprawnie jednak dostrzega się kilka usterek budzących niepokój o stan techniczny powstałych już wielu lat temu. Przed około 10 laty zastosowano płoaby szklane w liniach szczelin pęknięć w kilku lokalizacjach pomiędzy nadprożami okien a gzymsem dolnym dachu nad absydą. Obecnie po tak długim czasie płytki szklane dalej niezmiennie tkwią na ścianie co świadczy o braku postępu w procesie pęknięcia.

Ze względu, iż nie ma tego typu usterek w niższych partiach ściany co jest zdecydowanie pozytywnym objawem to powala to dokonać analizy powodu powstania rys. W miarę szczelne obecnie opierzenia gzymsu sugerują, że ich wymiana mogła być wykonana ~ 10 lat temu a w okresie poprzedzającym te prace woda opadowa przedostawała się przez dziurawe, pordzewiałe opierzenia i drażyła niezabezpieczoną ścianę w jej najwyższych warstwach czego skutkiem mogły być widoczne do dzisiaj pęknięcia.

Kolejnym problemem w elewacji tylnej są okna witrażowe i okna skrzynkowe. Witraże zostały „wzbogacone” o ramę stalową z szybą od strony zewnętrznej jednak materiał ram jest pordzewiały i dość trudny w utrzymaniu jego poprawnego stanu technicznego to samo tyczy się niezabezpieczonych przed rdzą krat stalowych umieszczonych w oknach parterowych w narożnikach elewacji. Drewniane okna o mieszanej budowie typu szkło gładkie w skrzydłach wewnętrznych i witraż w skrzydłach zewnętrznych także wymagają konserwacji z uwagi na liczne nawarstwienie farby i brak szczelności.

Tylna elewacja z dwoma oknami witrażowymi umieszczonymi symetrycznie w absydzie oraz dwoma oknami skrzynkowymi umieszczonymi po bokach elewacji.

3.1.3. Ściana wzdłużna - elewacja północna.

Ściana elewacji północnej jest spójna w odniesieniu do zastosowanej formy detali ozdobnych oraz wbudowania stolarki okiennej i drzwiowej z elewacją południową. Jest także w zdecydowanie lepszym stanie technicznym niż ściana od strony południowej.

Na powierzchni elewacji dostrzegamy ślady ingerencji w powierzchnię cokołu co z całą pewnością wiązało się z wbudowaniem instalacji elektrycznej.

Na elewacji zachował się rytm zastosowanych podziałów odsadzek i wgłębień oraz płytkich obramowań z zastosowaniem zróżnicowania faktury tynku prawdopodobnie dla optycznego oddzielenia poszczególnych pól opasek czy pilastrów. Pomimo, że kolorystyka obiektu jest utrzymana w tym samym odcieniu to zastosowany zabieg potraktowania zagłębionych planów elewacji tynkiem o fakturze narzutowej z miotelki dał pożądaną efekt oddzielenia od tynku zatartego na gładko przy „prawie” gładkiej w odbiorze optycznym ścianie.

Wzdłużna elewacja od strony północnej z śladami ingerencji cementowej w warstwie cokołu.

Ozdobny kaseton z „kutasikami” pod każdym z trzech okien nawy głównej.

Pole pomiędzy oknami z pionowymi odsadzkami o zróżnicowanej fakturze w tynku.

Ryflowane warstwy tynku gzymsu pośredniego umieszczonego pomiędzy oknami a okapem.

Detal parapetu podokiennego z zastosowaniem wzornictwa prążkowego w tynku.

3.1.4. Ściana wzdłużna - elewacja południowa.

Ściana elewacyjna od strony południowej wykazuje najwięcej usterek wobec, których nie podjęto żadnych działań naprawczych.

Większość z nich dotyczy różnych objawów zniszczenia w warstwie cokołu. Tynk w przyziemiu ściany jest albo kompletnie zniszczony czemu dają wyraz odsłonięte cegły lub ślady podciągania wody z powierzchnią zajęta przez glony lub widać popękaną strukturę tynku o tak gęstej siatce zarysowań, że można przypuszczać, że odpadanie tynku jest tylko kwestią czasu bo w sąsiednich lokalizacjach wierzchnie narzutowe warstwy tynku z jednego z wypukłych sztyldów podokiennych już spadły.

Wzdłużna elewacja od strony południowej z zachowanym cokołem w najgorszym stanie technicznym oraz licznymi usterkami.

Na płaszczyźnie tej elewacji widoczne są także spękania pionowe pod okapem oraz wcześniej niedostrzeżone pęknięcia wzdłużne na gzymsie podokapowym. Przyczyna tych ostatnich najprawdopodobniej jest ta sama, która ma miejsce w elewacji tylnej.

Elewacja południowa zachowała w stanie kompletnym wystrój detalu w lokalizacji np. wystawionych parapetów okiennych podpartych na bocznych konsolach. Rytm wysokich, dużych pionowych okien o budowie nietypowej posiadających potrójnie występujące ślęmię jest kompozycją układu otworów okiennych, podziałów opasek i ramek tynkowanych potraktowany w sposób analogiczny jak na bliźniaczej elewacji północnej.

W obu końcach ściany umieszczono po parze drzwi jednoskrzydłowych z naświetlem oraz umieszczonym powyżej drzwi oknem witrażowym w odmiennym kształcie. Nad jednymi drzwiami umieszczono okno w pionie a nad drugimi w poziomie. Wszystkie otwory drzwiowe oraz okienne ozdobiono bogatym detalem obramowań, podparć i zadaszeń wykonanych w cegle z tynkiem o różnorodnym ujęciu fakturowym tzn. pokryto je rowkowaniem pionowym lub skośnym albo pozostawiono gładkie. Nad drzwiami bocznymi wbudowano przerwany naczółek segmentowy na wzór umieszczonego nad wejściem głównym.

Wokół całego budynku zastosowano w/w technologii gzyms podokapowy o cechach wyrażnie neoklasycystycznych z elementami tzw. klockowania. Bogate detale tynkowe zachowały się w bardzo dobrym stanie technicznym poza kilkoma lokalizacjami gdzie zostały zmacerowane przez wilgoć ale odnosi się to głównie do powierzchni gładkich o małym rozdrobnieniu wzorniczym.

Ubytki i popęknięcia tynku nad cokołem.

Tynk cokołu pokryty wilgocią i glonami.

Tynk o różnej fakturze – w polach ściany i przerwanego naczółka segmentowego.

Gzyms klockowy pod okapem dachu.

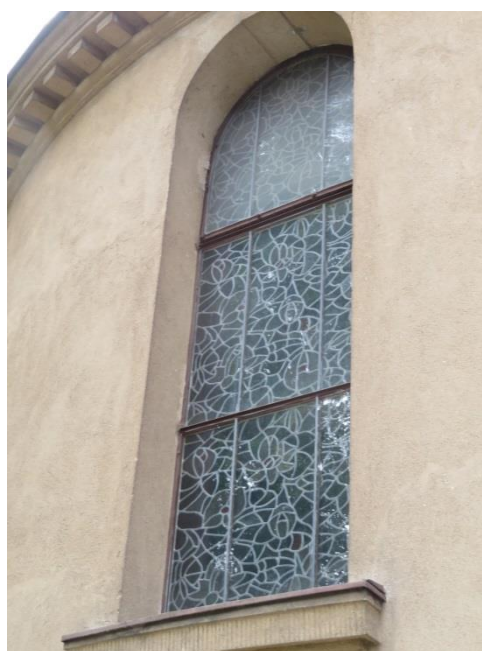
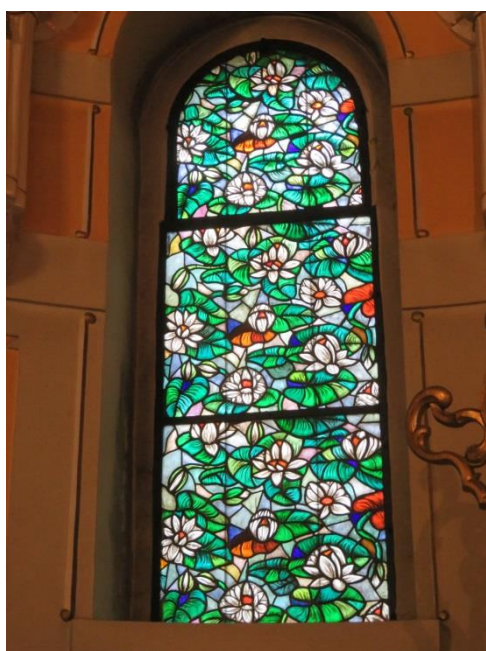
3.2. Okna witrażowe.

Należy stwierdzić jednoznacznie, że w obiekcie kościoła została zastosowana stolarko/ślusarka witrażowa. Takie rozwiązanie przyjęto dla większości małych powierzchniowo okien wypełnionych witrażami.

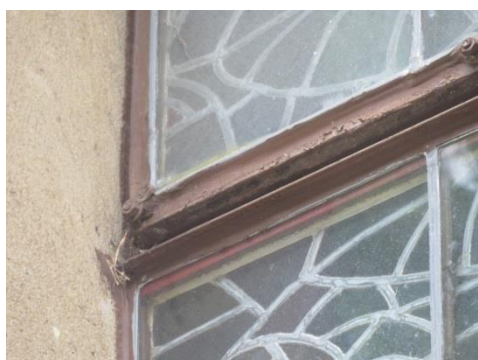
Rozwiązanie to z całą pewnością jest oryginalnym pomysłem pochodzącym z okresu wybudowania obiektu tj. z czasu lat międzywojennych.

W budynku kościoła zamontowano witraże z wzorem kwiatowym w dwóch oknach stalowych umieszczonych po obu stronach ołtarza. Ramy stalowe zostały w okresie eksploatacji obiektu wzmocnione dodatkowymi ramami stalowymi z przeszkleniem szkłem przeziernym zamontowanym po stronie zewnętrznej witraży.

Sposób wzmocnienia budzi wiele kontrowersji i powinien być uwspółcześniony.

Widok od obu stron okien wbudowanych osiowo w boki absydy od wschodu.
Okna witrażowe umieszczone po obu stronach ołtarza. Tafle witraży są kompletne.

Dwie sztuki okien absydy zostały doszczelnione od strony zewnętrznej poprzez zastosowanie stalowych ram z podziałem na trzy części dzielone na pseudo ślēmienia zgodnie z podziałem zastosowanym w oryginałach po wewnętrznej stronie w witrażach.

Ramy wtórne zamocowano do ram pierwotnych przy pomocy śrub.

Całość wymaga wymiany na nowe ramy jednotaflowe oraz o zastosowanie materiału, który nie będzie wymagał powtarzalnej konserwacji poprzez malowanie.

Małe powierzchniowo okna umieszczone nad drzwiami bocznymi posiadają witraże umieszczone w ramiakach drewnianych w typie okien krosnowych. Powierzchnia tafli witrażowych jest podzielona na równej wielkości prostokąty o przewadze zabarwienia szkła żółtego w przemieszaniu z szkłem przeziernym. W tym typie okna dokonano wzmocnienia taflą przeszkloną osadzoną w profilach ołowianych osadzoną w ramiaku od strony wewnętrznej.

Okno o kształcie pionowym i okno poziome umieszczone nad drzwiami bocznymi po obu stronach w elewacjach wzdłużnych. Obie formy wykonano jako krosnowe drewniane ramy okien witrażowych o spójnej kolorystyce wbudowanego szkła.

Okna witrażowe zostały w latach późniejszych dodatkowo zabezpieczone taflą szklaną umieszczoną w istniejącej ramie krosna po stronie wewnętrznej. Budowa ramy i podziału okna została wykonana w charakterze witrażowym przy użyciu profili z ołowiu z wypełnieniem z cienkiego szkła przeziernego. Ramy i okna są kompletne jednak należy je poddać konserwacji drewna oraz uzupełnienia braków ołowiu i uszczelnienia styków z drewnem.

Kolejnym oknem witrażowym o tematyce figuralnej jest naświetle w formie okna stałego o budowie krosnowej osadzone nad wejściem głównym na poziomie chóru.

Następnymi dwoma typami witraży są okna opisane w pkt. 3.2.1. i w pkt. 3.2.2.

3.2.1. Oryginalna stolarka drzwiowa.

W pełni zachowane główne wejściowe drzwi dwuskrzydłowe o budowie płycinowej z ślemieniem i naświetlem witrażowym barwione w kolorze mahoniu obecnie są w dobrym stanie technicznym niewymagającym radykalnych prac konserwatorskich. Oba skrzydła są kompletne z ozdobnymi kasetonami i snycerskimi rozetami kwiatowymi umieszczonymi wewnątrz każdego z nich. Po obu stronach drzwi odnajdujemy także profilowane listwy przymykowe.

Najciekawszym elementem drzwi jest jednak naświetle witrażowe wykonane z kolorowego szkła łączonego profilami dwuteownika ołowianego z nakładką szprosów i rozetek wykonanych z drewna w formie „siatki”. W wyniku tego łączonego materiału uzyskano łączenia szkła z ołowiem oraz szprosami z drewna, które nawiązują do materiału użytego do wykonania skrzydeł dolnych.

Naświetle ma budowę krosnową osadzoną dołem na ślemieniu nad skrzydłami drzwi.

Drzwi wymagają regulacji na zawiasach oraz zastosowania doszczelnienia w liniach dolegania do ramy drewnianej oraz maskowania śladów po osadzeniu zamka.

Dwuskrzydłowe drzwi główne z ślemieniem i naświetlem okna krosnowego wypełnionego witrażem. Skrzydła drzwi o budowie płycinowej z ozdobną snycerką w kasetonach – stan oryginalny.

Klamka z szyldem oraz zamek osadzony w drzwiach.

Naświetle głównych drzwi wejściowych o budowie krosnowej wypełnione witrażem.

Rozeta drewniana nakładana na witraż w naświetlu drzwi głównych.

Rozeta metalowa w ramce z ołowiu w witrażu naświetla drzwi głównych.

Boczne drzwi jednoskrzydłowe także zostały wykonane jako płycinowe. Zewnętrzna warstwa skrzydła jest zdecydowanie wtórnie wykonana poprzez nabicie na jej powierzchnię pionowych listew. Lata dokonanych zmian to z pewnością okres przełomu lat 70-tych z latami 80-tymi kiedy to tego typu wykończenie było stosowane.

Wszystkie cztery pary drzwi wbudowane w obiekt kościoła wymagają odtworzenia. Na etapie opracowania projektowego nie dokonano zerwania listew jednak zdecydowanie jest to wskazane do podjęcia w trakcie remontu elewacji w celu dotarcia do warstwy oryginalnej następnie dokonanie oceny koniecznych do podjęcia prac stolarskich czy konserwatorskich.

Z zachowanych oryginalnych rysunków kładów elewacji kościoła można przypuszczać, że pod warstwą listew kryją się kasetony drewniane.

Jednoskrzydłowe drzwi boczne umieszczone po dwie sztuki w każdej z bocznych – wzdłużnych elewacji z wtórnie nabitymi listwami pionowymi. W widoku grubości skrzydła wyraźnie widoczna jest warstwa wtórna.

Stylizowana klamka drzwi bocznych w 4 sztukach drzwi.

Naświetle stałe w wszystkich drzwiach bocznych.

3.2.2. Oryginalna i wtórna stolarka okienna.

Zachowane okna drewniane o budowie skrzynkowej przetrwały do dziś w ilości dwóch sztuk. Wbudowano je w otworach doświetlenia pomieszczeń narożnych znajdujących się po obu skrajnych stronach ołtarza tym samym odnajdujemy je w obiekcie w elewacji tylnej – wschodniej.

Stolarka okienna została wykonana przy użyciu profilu ramiaka i szprosów o przekrojach bardzo popularnych dla okien drewnianych i bardzo często stosowanych w latach początku pierwszej połowy XIX wieku – co ujęto na rys. nr 11. Ciekawym elementem obu okien jest wbudowanie w zewnętrzne skrzydła okien tafli witraża o spójnym wizerunkowo podziale na małe pionowe kwateryki umieszczone w ramach ołowianych o kolorystyce zgodnej z wcześniejszym opisem dla pozostałych małych okien kościoła z bocznych elewacji.

Stan zachowania okien jest dobry jednak po wielu latach eksploatacji wymagają usunięcia licznych warstw pokrywającej je farby oraz wyregulowania. Okna są kompletne.

Kolorystycznie stolarka okienna zarówno dla okien krosnowych z witrażami umieszczonymi nad drzwiami bocznymi jak i w oknach skrzynkowych od strony zewnętrznej została pomalowana na kolor ciemnego brązu.

Natomiast wewnętrzna powierzchnia ramiaków oraz skrzydła i ramiaki po stronie wewnętrznej w oknach skrzynkowych potraktowano w kolorze białym.

Drewniane okno o budowie skrzynkowej pochodzi z lokalizacji bocznych ścian elewacji wschodniej. Pozostały do dziś dwie sztuki okien w stanie technicznym do konserwacji. Zewnętrzne krosno posiada wbudowany oryginalny witraż.

Widok ramiaka okna skrzynkowego.

Widok szprosu i ramiaka okna skrzynkowego.

Największe powierzchniowo okna obiektu w ilości 6 sztuk umieszczone w obu elewacjach wzdłużnych zostały wymienione na nowe drewniane okna zespolone. W stolarce zachowano oryginalny podział okien z trzema ślemionami i trzema „pozorowanymi” układami okien dwuskrzydłowych w rzeczywistości jedno powierzchniowych oraz stałą taflą o półkolistym obrysie umieszczoną na najwyższym poziomie nad trzecim ślemieniem.

Profilowanie elementów typu ślemię, ramiak, szpros obecnie jest niemożliwe do zidentyfikowania pod względem ich zgodności z oryginalnymi przekrojami.

Wtórne okno drewniane doświetlające nawę główną o budowie zespolonej z trzema ślemionami.

3.3. Opierzenia zewnętrzne.

Na licznych elementach elewacji zamontowano opierzenia blacharskie w celu ochrony przed wodą opadową. Najczęściej zastosowano blachę ocynkowaną pomalowaną na kolor ciemno-brązowy.

Materiał jest obecnie w wielu miejscach powyginany, nieszczelny i w wielu lokalizacjach powłoka malarska uległa już złuszczeniu.

Wymóg ochrony i szczelności opierzeń jest konieczny dlatego należy wszystkie obróbki blacharskie wymienić na trwały materiał niewymagający cyklicznego powlekania farbą.

Zniszczone opierzenia blaszane w większości z blachy ocynkowanej malowanej.

Opierzenia podokapowe dachów.

Opierzenia elementów zadaszczy nad wejściami.

Wtórne blaszane parapety okienne.

Dolne zabezpieczenia na skrzydłach drzwi bocznych.

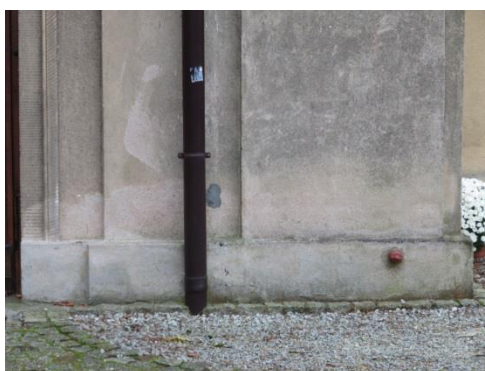
Stare parapety okienne.

Elementy fartuchów opierających pod rynnami.

3.4. Rynny i rury spustowe.

Elementy odwodnienia budynku wbudowane w obiekt pochodzą z różnych interwencji naprawczych dlatego część z nich jest wykonana z blachy ocynkowanej malowanej a reszta z pcv. Z blaszanych elementów obecnie łuszczy się farba a materiały tworzywowe mają tendencję do odkształceń. Na całości obiektu wskazane jest zamontowanie materiału zarówno dla rynien jak i dla rur spustowych o spójnym odbiorze optycznym oraz o długim okresie możliwości eksploatacyjnych przy minimum konieczności konserwacji.

Rynny z blachy malowanej o śladach zniszczeń oraz rury spustowe blaszane i tworzywowe.

3.5. Elementy kute.

Elementy kutych krat zamontowane w dwóch oknach skrzynkowych wykazują znaczne skorodowanie i wymagają zabezpieczeń i konserwacji.

Malowane kraty w oknach skrzynkowych o śladach łuszczenia się farby i wykwitach rdzy.

3.6. Kolorystyka / stratygrafia - i faktura zewnętrznego tynku elewacyjnego.

Powierzchnie zewnętrzne elewacji zostały potraktowane tynkiem wapiennym. W kompozycji polszczyzn elewacji zastosowano liczne płytkie uskoki, które byłyby dość mało optycznie identyfikowalne dlatego podkreślono ich występowanie poprzez wprowadzenie zróżnicowanego powierzchniowo tynku w postaci tynku tradycyjnego zatartego na gładko oraz odmiennego fakturowo tynku narzutowego z tzw. miotełki. Zabieg ten utrzymał się do dzisiaj i pomimo lekkiego zawilgocenia oraz zabrudzenia czynnikami atmosferycznymi stan tynku elewacji jest dość dobry. Stratygrafia tynku wapiennego wykazuje typową naturalną barwę „piaskową”.

A - tynk obrzutki.
B - tynk zatarty wierzchni.

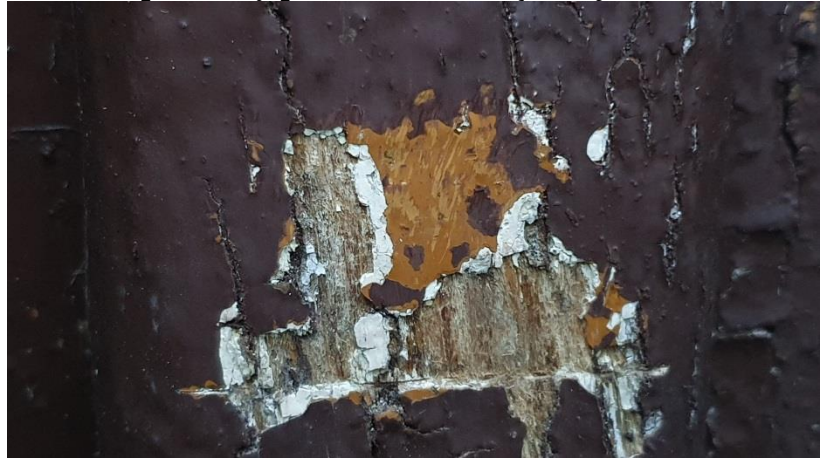

A - wierzchni tynk zatarty na gładko.
B - wierzchni tynk fakturowy – narzut z miotełki.

3.7. Kolorystyka / stratygrafia - stolarki okiennej oraz krat metalowych.

Skrzynkowa stolarka okienna – słupek ramy po stronie zewnętrznej.

1. - biały podkład,
2. - jasny „orzech” Ral nr 1005,
3. - ciemny „orzech” Ral nr 8001,
4. - brąz ciemny Ral nr 8017.

Krata metalowa umieszczona przed oknem skrzynkowym.

1. - biały podkład,
2. - jasna zieleń Ral nr 6020,
3. - ciemna zieleń Ral nr 6012,
4. - jasny „orzech” Ral nr 1005,
5. - ciemny „orzech” Ral nr 8001,
6. - brąz ciemny Ral nr 8017.

3.8. Dach - wieżyczki z hełmami.

Na powierzchni dachu umieszczono w linii kalenicy trzy wieżyczki dwie mniejsze i jedną większą.

Mniejsze wieżyczki wieńczące dach nad wejściem głównym oraz absydą nad ołtarzem są oparte na wyniesieniu o podstawie na kwadratowym rzucie, której ściany boczne zostały obite deskowaniem poziomym z „pozorowanymi” otworami zwieńczonymi łękiem i maskowaniem otworu żaluzjami stałymi.

Wszystkie otwory w ściankach bocznych podstaw wieżeczek pełnią funkcję wyprowadzeń wentylacji grawitacyjnej obiektu.

Obie małe wieżyczki są przykryte hełmami o czterech połaciach z blachy ocynkowanej w formie zbliżonej w przekroju do kształtu hełmu baniastego. W/w wieżyczki opisane jako małe są niedostępne od środka obiektu.

Duża wieża umieszczona w dachu w środku długości kalenicy została wykonana jakby dwupiętrowo. Obie podstawy oparto na rzucie nierównobocznego ośmiogranu zwanego inaczej ośmiościanem.

Dolna partia posiada 4 boczne otwory o prostym nadprożu natomiast górna wieżyczka ma otwory spójne kształtem z otworami w małych wieżyczkach w/w. Oba hełmy wykonano analogicznie do podstaw czyli o bokach z ośmiu połaci. Do wieży jest dostęp od wewnątrz kościoła z sklepienia nad nawą główną.

Wszystkie elementy drewniane listew wykorzystanych do obudowy podstaw w wieżach wymagają przeglądu dekarckiego oraz ewentualnej wymiany na nowe oraz przeprowadzenia ich konserwacji i impregnacji powierzchniowej.

Zalecana jest także wymiana materiału z którego wykonano hełmy na trwalszy, który pozwoliłby na długoletnią dalszą bezpieczną eksploatację obiektu.

Duża wieża osadzona na kalenicy.

Jedna z dwóch małych wieżeczek na dachu.

4.0. Wyszczególnienie usterek technicznych występujących na elewacjach oraz wieżyczkach i hełmach dachu objętych programem prac konserwatorskich.

- Odparzenia i zawilgocenia tynku w warstwach cokołowych.
- Wadliwie zastosowane tynki cementowe w lokalizacjach tzw. wyprawek.
- Ubytki i rysy w gzymsach i na powierzchniach cokołu.
- Brak izolacji ściany fundamentowej.
- Konserwacja stolarki okien i drzwi obiektu.
- Likwidacja i wymiana zniszczonych opierzeń na elementach elewacji.
- Zabezpieczenie okien witrażowych.
- Wymiana lub konserwacja obudowy podstaw wieżyczek na dachu.
- Wymiana hełmów wieżyczek.
- Wymiana elementów odwodnienia obiektu.

Wszystkie w/w usterki stwierdzone na powierzchniach ścian zewnętrznych oraz na obudowach podstaw wieżyczek i hełmach na dachu wymagają prac naprawczych, renowacyjnych i zabezpieczających.

5.0. Opis techniczny przyjętego rozwiązania – program prac remontowych i konserwatorskich.

5.1. Ochrona ściany fundamentowej.

5.1.1. Stan techniczny ścian na poziomie przyziemia.

Przeprowadzone oględziny nie wykazały zawilgocenia na posadzce parteru jak i na wewnętrznych powierzchniach ścian zewnętrznych.

Taki stan rzeczy może jednak wynikać z dość skąpego w deszcz lata jak i jesieni w bieżącym roku oraz innych czynników np. poprawnym systemie odprowadzania wody deszczowej do kanalizacji bez możliwości jej wylewania bezpośrednio pod ściany obiektu.

Budynek kościoła nie wykazuje także żadnych oznak związanych z uszkodzeniami i deformacjami czego efektem mogłoby być ewentualne jego osiadanie – czego brak. Pomimo, że dla przedmiotowego budynku nie wykonano badań geotechnicznych to jednoznacznie można stwierdzić, że warstwy gruntu są dobrze przepuszczające wodę. Obiekt z uwagi na okres jego powstania z pewnością nie posiada pierwotnej izolacji poziomej ani izolacji pionowej.

Nie zaobserwowano także występowania tzw. kanału osuszającego wokół budynku.

5.1.2. Zakres prac do realizacji po stronie zewnętrznej.

- demontaż kostki betonowej na chodnikach drogi procesyjnej wokół obiektu,
- odkopanie przylegającej do obiektu warstwy ziemi – etapami o długości odkopywania w odcinkach nie dłuższych niż 10,0 mb na całym obwodzie obiektu do głębokości ławy fundamentowej,
- skucie z powierzchni muru ceglanego warstwy tynku,
- oczyszczenie powierzchni ścian oraz fug z luźnych materiałów zapraw pierwotnych,
- przeprowadzenie neutralizacji soli rozpuszczalnych,
- osuszenie ściany fundamentowej,
- uzupełnienie ubytków budulca ceramicznego oraz wypełnienie fug w ścianie fundamentowej,
- impregnacja pionowa ściany fundamentowej,
- zamontowanie folii kubelkowej,
- zasypanie wykopów z zagęszczeniem gruntu,
- odtworzenie powierzchni chodnika wzdłuż wszystkich elewacji.

5.1.3. Technologia wykonania izolacji ściany fundamentowej po stronie zewnętrznej.

Wykop przy ścianach powinien sięgnąć poziomu ław fundamentowych.

Przedmiotowa dokumentacja odnosi się do zakresu niezbędnego do wykonania na poziomie posiadanej wiedzy o obiekcie.

Wykonanie pionowej izolacji ściany fundamentowej musi zostać poprzedzone procesem skutecznego przeprowadzenia neutralizacji soli rozpuszczalnych np. preparatem *Esco-fluat* firmy *Schomburg* oraz osuszeniem dlatego prace tego zakresu powinny zostać podjęte w okresie dodatnich temperatur zewnętrznych.

Uwaga !

Obowiązująca wykonawcę wizja lokalna przedstawiciela PKZ - powiat Poznań w trakcie prowadzonych prac polegających na odkryciu ściany fundamentowej w tym zakresie określi ewentualne parametry odmienne odnośnie uściślenia zagadnienia izolacji ściany fundamentowej z wprowadzeniem ewentualnego dodatkowego rozwiązania np. drenażu opaskowego przy występowaniu wyjątkowo intensywnego zawilgocenia w postaci np. stojących zastoin wody czy napływających cieków widocznych w wykopach.

Projektuje się zastosowanie hydroizolacji pionowej wg. technologii firmy *Schomburg* z użyciem następujących materiałów :

- przeprowadzić proces neutralizacji soli rozpuszczalnych,
- uzupełnić braki fugi oraz ubytki cegieł,
- wykonać gruntowanie ścian preparatem *Aso-Unigrunt –K*,
- nałożyć mineralną zaprawę hydroizolacyjną mostkującą rysy *Aquafin – 2K*,
- zabezpieczyć powierzchnię polistyrenem ekstrudowanym o grubości 5,0 cm na głębokości do poziomu płytek chodnikowych,
- zabezpieczyć powierzchnię zewnętrzną klejem z wtopioną siatką tworzywową,
- na całej powierzchni zamontować folię kubelkową z maskującą listwą okapnika.

Użycie innego środka izolującego o spójnych parametrach technicznych wymaga uzyskania akceptacji przez przedstawiciela PKZ - powiat Poznań.

5.1.4. Kanał osuszający.

Jeśli podczas prowadzenia prac wykonawca natrafi na kanał osuszający to realizacja w/w prac nie może doprowadzić do zniszczenia ścian kanału.

Kanał osuszający należy zachować i udrożnić cyrkulację powietrza wewnątrz kanału poprzez zabezpieczenie wlotu i wylotu powietrza do jego wnętrza przy użyciu np. kominków lub kratki wentylacyjnych, ewentualna ich lokalizacja zostanie ustalona podczas nadzorów na budowie.

5.1.5. Folia i listwa maskująca.

Następnie należy przeprowadzić zamontowanie na ścianie warstwy ochronnej z folii kubelkowej zamontowanej spodem kubelków do powierzchni ściany wraz z uwzględnieniem umieszczenia pasów folii w kierunku poziomym z wyprowadzeniem jej ponad poziom terenu z zapasem dla montażu listwy maskującej styk folii ze ścianą. Listwę należy dobrać kolorystycznie do odcienia elewacji a poziom jej osadzenia nad przylegającym terenem ustalić z przedstawicielem PKZ - powiat Poznań.

Całość wykopu przy ścianie zewnętrznej należy zasypać żwirem przepuszczalnym z zagęszczeniem go warstwami co 40 cm głębokości.

Wyprofilowanie odtwarzanej powierzchni chodnika musi mieć na względzie ułożenie płyt chodnikowych z spadkiem dla wody opadowej w stronę od budynku aby przeciwdziałać gromadzeniu się wody lub przenikaniu jej w warstwy gruntu przy ścianie kościoła.

Uwaga !

W przypadku natrafienia na zdecydowane zawilgocenie gruntu należy uzyskać dodatkowe wskazania do kontynuacji prac remontowych od osób nadzorujących obiekt w zakresie konserwatorskim oraz od przedstawiciela PKZ - powiat Poznań.

5.2. Naprawa pęknięć i rys w murze.

5.2.1. Zakres prac do realizacji.

Program prac do wykonania :

- demontaż wszelkich elementów stalowych typu kotwy, haki,
- usunięcie plomb - płytek szklanych,
- skucie tynków odparzonych,
- naprawa rys i pęknięć pod tynkiem, pomiędzy ceglami.

Uwaga !

Przed przystąpieniem do prac na elewacjach bezwzględnie wymaga się zabezpieczenia w celu ochrony przed zniszczeniem w trakcie robót lica ścian oraz wszystkich detali na elewacjach w postaci gzymsów, głowic, opasek, blend, pilastrów czy zwieńczeń naczółków.

5.2.2. Technologia wykonania naprawy pęknięć i rys w murze.

Przed pracami naprawczymi należy skuć tynk w wszystkich lokalizacjach gdzie jest w widoczny sposób odparzony ze względu na konieczność dokonania stwierdzenia spoistości wątku ceglanego pod odparzeniami gdzie mogą znajdować się pęknięcia.

W kilkunastu miejscach można zaobserwować drobne pęknięcia na powierzchni tynku. Sugerują one o możliwości spękania także wątku murowanego znajdującego się pod tynkiem dlatego należy te miejsca delikatnie opukać młotkiem drewnianym aby ocenić stan wiązania cegieł pod tynkiem.

W przypadku stwierdzenia pęknięcia w ścianie konieczne jest podjęcie procesu naprawy. Aby zabezpieczyć je przed dalszą destrukcją spękań a tym samym uniemożliwić dostęp wodzie opadowej do wnętrz szczelin należy dokonać ich naprawy przed przystąpieniem do dalszych prac naprawczych związanych z licem elewacji.

W w/w przypadku pęknięć struktury ceglanej muru w formie rys wglębnych poziomych czy skośnych należy zastosować szycie wg. metody *Helifix* z wprowadzeniem prętów z stali nierdzewnej w co trzeciej poziomej spoinie pomiędzy ceglami na tych powierzchniach na których występują pęknięcia.

Sposób ich umieszczenia w spoinach pomiędzy ceglami oraz dobór długości prętów powinien zostać sprecyzowany roboczo podczas prac.

Pręty umieszczone pomiędzy poszczególnymi rzędami cegieł należy dobierać do lokalizacji usterki i dla ścian budynku kościoła z uwagi na rodzaj usterki należy zastosować pręt o średnicy o 4,5 mm +/- 0,2 mm.

Wszystkie czynności „szycia” należy wykonywać zgodnie z zaleceniem producenta dobranym dla każdorazowo innego miejsca uszkodzenia ściany czy to na gładniej powierzchni czy np. w przestrzeni nadproża.

Najbardziej drastyczne pęknięcia należy „poszyć” wg. metody „Helifix” i wg. zasad :

- 1.** Wykuć lub wyciąć szczeliny w poziomych spoinach na wymaganą głębokość i długość w określonych odstępach pionowych.
Wyczyścić szczeliny i spłukać dokładnie wodą.
- 2.** Wstrzyknąć warstwę zaprawy Heli Bond o grubości 10 mm (w przybliżeniu) w głąb górnej szczeliny.
Następnie wepchnąć pręt Heli Bar w zaprawę uzyskując dobre, równe pokrycie.
- 3.** Nałożyć drugą warstwę zaprawy Heli Bond (około 10 mm grubości) na poprzednią.
Wepchnąć drugi pręt Heli Bar w zaprawę uzyskując dobre pokrycie.
- 4.** Nałożyć kolejną warstwę zaprawy i wepchnąć ją szpachelką w głąb spoiny przykrywając odkryte powierzchnie pręta.
- 5.** Zaznaczyć usytuowanie otworów od spodu nadproża. Wywierć otwory pilotażowe o średnicy 12 mm (w zależności od materiału ściany może być 13 – 14 mm) pod wymaganym kątem na odpowiednią głębokość. Kąt powinien być tak dobrany aby otwory przechodziły za dolnymi prętami Heli Bar (po ich zainstalowaniu), natomiast głębokość tak aby pręt wchodził przynajmniej 50 mm w mur nad dolnym wzmocnieniem.
- 6.** Oczyszczyć otwory i spłukać wodą. Wymieszać zaprawę Heli Bond i napęlić urządzenie pistoletu.
- 7.** Nałożyć na pistolet końcówkę przedłużającą o średnicy 12 mm i pompować zaprawę do momentu jej wypełnienia. Odpowiedniej długości Cem Tie wkręcić w końcówkę pistoletu.
- 8.** Wsadzić końcówkę w otwór na pełną głębokość i pompować zaprawę. Ciśnienie spowoduje wypychanie pręta wraz z zaprawą. Wypełnić końcówki otworów pozostawiając gotowymi do wykończenia.
- 9.** Zainstalować dolne pręty Heli Bar jak w punktach 2 – 4.
- 10.** Zwilżyć okresowo.

Uwaga !

Jeśli nie sprecyzowano inaczej należy przyjmować poniższe zasady:

- głębokość szczeliny powinna wynosić od 45 do 55 mm,
- jeśli odcinki pręta mają być połączone stosować łączenie na zakładkę 500 mm,
- dolne i górne wzmocnienia powinny być usytuowane jak najdalej od siebie
maksymalna odległość odpowiada 12 warstwom cegieł (około 0,9 m).

Część przyziemia budynku po naprawach i wtórnie umieszczonym okablowaniu elektrycznym jest zamaskowana wtórnym tynkiem cementowym dlatego na tych powierzchniach trudno stwierdzić stan techniczny wątku ceglanego. Wszystkie powierzchnie w/w należy skuć z dużą ostrożnością.

Zakłada się, że prace naprawcze doprowadzą do odsłonięcia muru i dopiero wówczas będzie można określić zakres koniecznych do podjęcia dalszych robót.

Z pewnością będą one jednak zawierały pozycje naprawy cegieł, oczyszczenia i wzmocnienia fug oraz otynkowanie ścian zaprawami wapiennymi z nadaniem odpowiedniej barwy i faktury spójnej z oryginalnym tynkiem - opis wg. pkt. 5.4.

5.3. Renowacja gzymsów, parapetów okiennych i detali ozdobnych.

W pierwszej kolejności należy powierzchnie umyć ciepłą wodą lub parą pod ciśnieniem. Następnie każdy element wymaga sprawdzenia pod kątem uzupełnienia ubytków czy zamaskowania i wypełnienia rys, spoin i wszelkich wgłębień powstałych w trakcie eksploatacji obiektu.

Kolejnym etapem jest w technologii mokre na mokre wzmocnienie elementów zachowanych głęboko penetrującym rozpuszczalnikowym środkiem krzemowo-organicznym ze spoiwem polimerowym *Amphisilan Putzfestiger* poprzez wtarcie go szczotką w zachowane podłoże.

Następną czynnością jest wykonanie uzupełnień metodą ciągnioną gruboziarnistą zaprawą sztukatorską *FG 88 Stuccoco Grobzug* lub wapienno-trasową *Caparol Historisch Trass Kalkputz*.

Końcowym etapem powinno być potraktowanie detalu cienkowarstwową szpachlówką z mikro włóknami i żywicą syntetyczną *Capalith Fassaden Fein Spachtel* o właściwym uziarnieniu jak i zaimpregnowaniem i wzmocnieniem przy użyciu *Funkosilu*.

Uwaga !

Pomimo dość dobrze zachowanych elementów ozdobnych znajdujących się na elewacjach kościoła może okazać się w trakcie prac oczyszczania wstępnego ścian, że zaistnieje konieczność zabezpieczenia elementów ozdobnych, które mogą ulec zniszczeniu w trakcie kolejnych etapów remontu dlatego należy odwzorować je w skali 1: 1 jako szablon do wtórnego wykonania.

5.4. Remont i konserwacja tynku na ścianach zewnętrznych.

5.4.1. Zakres prac do realizacji.

Program prac do wykonania :

- wykonanie oczyszczenia elewacji,
- oczyszczenie z odparzonych, popękanych oraz pokrytych glonami warstwy tynku,
- skucie płaszczyzn bezpośrednio przylegających do odparzonych tynków,
- uzupełnienie ubytków cegieł i fug odsłoniętego muru,
- wykonanie uzupełnienia tynku,
- scalenie kolorystyczne powłok tynkarskich,
- wykonanie warstwy impregnaccyjnej.

5.4.2. Technologia wykonania naprawy tynku elewacyjnego :

Czyszczenie dla powierzchni otynkowanych, odkrytych po wtórnych tynkach oraz ceglanych.

Pierwszą czynnością jest oczyszczenie ścian z nawarstwień atmosferycznych i mikrobiologicznych. Dla przeprowadzenia tego etapu prac zaleca się użycie metody mokrej w postaci pary wodnej pod ciśnieniem z agregatu Karcher .

Do czyszczenia użyć preparatu na bazie kwasu fluorowodorowego 40% z domieszką 2% wody firmy *Remmers Fassadenreiniger-Paste*.

Skucia warstw wtórnych i odparzonych tynków.

Po ostukaniu powierzchni ścian zewnętrznych należy wszystkie głuche i luźne tynki skuć przy użyciu podstawowych narzędzi budowlanych bez użycia sprzętu mechanicznego.

Uzupełnienie ubytków ceglanych w powierzchniach kolejno otynkowanych.

W lokalizacjach w których cegły wykazują braki lub mają luźne spoiny należy je uzupełnić i przemurować nową spoiną wapienną.

Do osadzania nowych cegieł należy użyć zaprawy wapienno-cementowej z dodatkiem trasy *Optomur VOR S* firmy *Optolith*.

Niedopuszczalne jest używanie do w/w celów zapraw cementowych.

Wszystkie otwory w ścianach po starych puszkach bądź skrzynkach osadzonych niegdyś po stronie zewnętrznej ścian należy zamurować.

Impregnacja.

Bardzo wskazanym byłoby na tym etapie zastosowanie odsolenia ścian preparatem *Anti Sulfat* firmy *Baumit* jak i dezynfekcja powierzchni ceglanej środkiem bakterio/głono/grzybobójczym *Sanier Loesung* firmy *Baumit*.

Dla wzmocnienia ściany kolejno należy ją pokryć impregnatem krzemooorganicznym *Steinfestinger* firmy *Remmers*.

Uzupełnienie warstwy tynku.

Wszystkie powierzchnie ścian pozbawione tynku należy poddać uzupełnieniu tynku w technologii zgodnej z materiałem pierwotnym tj. z zapraw wapiennych.

Kolorystykę ścian zewnętrznych należy wykonać zgodnie z wynikami stratygrafii wykonanej na ścianach elewacji budynku tj. w kolorze spójnym z odcieniem tynku wapiennego przyrównywanego do próbnika firmy *Keim Historisch* o numerze 50022 lub spójnego odpowiednika innego producenta.

Uwaga !

Zastosowanie materiałów każdego innego producenta poza wskazanymi materiałami firmy *Keim* do konserwacji tynków jest możliwe jednak wymaga uzyskania aprobaty przedstawiciela PKZ – powiat Poznań na podstawie np. wykonanych próbek na elewacji budynku.

5.5. Opierzenia blaszane.

Wszystkie opierzenia blaszane należy wykonać z blachy tytan-cynk o grubości 0,55 mm - 0,60 mm.

Opierzenia dotyczą wykonania pasów podokapowych z w/w blach z łączeniem arkuszy na sklepany rąbek.

Wskazane jest aby linie połączeń arkuszy blachy, punkty przebicia mocowań wszelkiego typu dla celów wykonania połączeń arkuszy należy uszczelnić trwale materiałem o cechach odporności na wysokie i niskie temperatury zewnętrzne dopuszczonym do obrotu w handlu materiałami budowlanymi na podstawie atestów ITB.

Wszelkie korekty spadków konieczne do wykonania pod opierzeniami blaszanymi należy wykonać z zaprawy cementowej.

5.6. Stolarka drzwiowa.

5.6.1. Drzwi wejściowe - główne.

Oryginalna stolarka drzwi wejściowych została opracowana na rysunku nr 12.

Z uwagi na dobrze zachowane drewniane drzwi wejściowe dokumentacja projektowa ujmuje jedynie program dla możliwości przeprowadzenia konserwacji zachowanych elementów oryginalnych drzwi.

Drewno drzwi należy poddać oczyszczeniu poszczególnych elementów poprzez czynność konieczności odtłuszczenia drewna do którego zaleca się użyć preparat *RC-01* firmy *Polifarb Dębica* oraz wykonać odgrzybienie przy pomocy środka *Boramon* firmy *Den Braven*.

Następnie drobne ubytki, które pojawiają się przy zamku należy uzupełnić wypełniaczem chemoutwardzalnym wiążącym o odporności na warunki atmosferyczne firmy *Novol* składającym się z pyłu drzewnego, trocin i kleju wodoodpornego firmy *Rakoll Duplit Al*.

Po wyszlifowaniu i pokryciu kolorystycznym w pierwotnym kolorze o zabarwieniu mahoniowym w macie zabezpieczyć powłokami lakierniczymi z podkładem firmy *Sadolin Classik* z wierzchnim dwu-krotnym kryciem lakierem wykańczającym i zabezpieczającym przed warunkami atmosferycznymi firmy *Sadolin Extra*.

5.6.1. Drzwi wejściowe - boczne.

Boczne drzwi drewniane wymagają prac stolarskich z ukierunkowaniem na odkrycie spodniej warstwy oryginalnej ukrytej pod obecnie widoczną nadbitką z listew. Zakres prac wymaga oceny stanu technicznego powierzchni skrzydeł drzwi oryginalnych. Docelowo konieczne będzie podjęcie konserwacji z wykonaniem uzupełnień lub odtworzenie całych drzwi wg. detalu ustalonego po pracach „rozbiórkowych” obecnego pokrycia skrzydeł.

Kolorystykę drzwi należy nawiązać do stolarki drzwi głównych.

Okucia, klamkę, sztyld należy zachować a blachę dolnego zabezpieczenia należy odtworzyć z blachy tytan-cynku.

Uwaga !

Dopuszcza się użycie odmiennych materiałów niż w/w przy jednoczesnej akceptacji przez przedstawicieli PKZ - powiat Poznań.

5.7. Stolarka okienna.

Oryginalna zachowana stolarka okna skrzynkowego została opracowana na rys. nr 11, okno o nietypowym układzie szklenia oraz potraktowania kolorystycznego należy poddać konserwacji lub odtworzeniu zgodnie z obecną budową.

W odniesieniu do oszklenia zewnętrzne skrzydło należy utrzymać jako witrażowe a kolorystykę ramy, słupka oraz śłemia po stronie zewnętrznej odtworzyć wg. pozyskanych danych tj. pomalować na kolor spójny z *Ral nr 1005*.

Wewnętrzną stronę okna oraz skrzynkę utrzymać w kolorystyce bieli.

Stolarka krosnowa okien witrażowych osadzonych nad drzwiami bocznymi elewacji wzdłużnych w drewnianych ramach okiennych także należy wykonać jako renowację lub jako rekonstrukcję. Jeśli okna będą podjęte do realizacji w wersji renowacyjnej to należy je wykonać w konstrukcji okna drewnianego zespolonego z umieszczeniem tafli witraża po stronie zewnętrznej oraz z zachowaniem wymogu kolorystycznego zgodnego z w/w oknem skrzynkowym dla zachowania spójności wszystkich okien witrażowych.

Uwaga !

Zastosowany zabieg kolorystyczny w przypadku okien witrażowych miał na celu najprawdopodobniej zabieg optyczny nawiązujący kolorem ramy okien umieszczonej wokół tafli witraży do nawiązania do barwy tynku wapiennego.

Wtórna stolarka okien zespolonych wymienionych przed kilku laty wbudowanych w obiekt została zrealizowana w kolorze białym. Okna zostaną utrzymane w przyjętej kolorystyce z zachowaniem obecnego rodzaju typu budowy okien.

5.8. Okna witrażowe.

Wszystkie okna witrażowe bez względu na rodzaj ramy w której zostały w oryginale osadzone wymagają konserwacji i napraw.

Materiał podstawowy dwuteowników ołowianych wymaga miejscowej wymiany, oczyszczenia z utkwionego wewnątrz profilu brudu oraz uzupełnień, dogięcia czy rekonstrukcji całych fragmentów. Szkła witrażowe o zabarwieniu przezroczystym oraz o barwie „słoneczno-musztardowej” nawiązującej do oryginalnego koloru ram w oknach drewnianych także wymagają oczyszczenia i nielicznych uzupełnień.

Duże okna witrażowe o tematyce kwiatowej osadzone w ramach metalowych wymagają likwidacji dostawionych do nich współczesnych ram metalowych z uwagi na ciężar oraz na pokrywającą je rdzę.

Pierwotne ramy należy poddać oczyszczeniu i konserwacji z końcowym zabezpieczeniem powierzchni metalu przez pokrycie w czarnym macie podkładem lakieru akrylowo/poliuretanowym *CX Capalac PU–Vorlack* a następnie zabezpieczeniem przed skutkami uderzeń i zadrapań *CX Capacryl PU – Stain* firmy *Caparol* lub innymi środkami o spójnych parametrach technicznych.

Okna witrażowego należy „uzupełnić” poprzez zdwojenie szklane tj. montaż okna zespolonego z szkła float w ramie aluminiowej z zastosowaniem taflí witraża od wewnątrz przy zachowaniu zasad niezbędnego uszczelnienia wszystkich połączeń. Szyba zespolona po wystawieniu na warunki atmosferyczne będzie przyczyniała się do skraplania się wody na zimnej szybie. Aby uniknąć tego niekorzystanego zjawiska, do wnętrza ramki dystansowej należy wsypywać tzw. sito molekularne są to niewielkie granulki, które mają właściwości regulowania i wchłaniania nadmiary pary wodnej. Przy tego typu rozwiązaniu szyba zespolona ma grubość wynikającą z sumy grubości dwóch taflí szkła, jednej lub dwóch wysokości ramek dystansowych oraz grubości witraża lub specjalnego płaskownika przylutowanego na obrzeżu.

Aluminiowe ramki dystansowe są dostępne w kilku wysokościach od 6 mm do 16mm, do montażu proponuje się użycie profilu w kolorze czerni.

Do klejenia szyby zespolonej należy użyć specjalnej masy butylowej lub silikonowej. Aluminium od strony zewnętrznej powinno być malowane proszkowo w kolorze spójnym z drewnianymi oknami witrażowymi tj. w kolorze *Ral nr 1005*.

5.9. Elementy kutech krat okiennych.

Okna skrzynkowe mają zamontowane stylizowane kute kraty okienne na których znajdują się stare powłoki malarskie.

Kraty należy poddać dokładnemu wyczyszczeniu szczotkami drucianymi a następnie pokryciu podkładem lakieru akrylowo/poliuretanowym *CX Capalac PU – Vorlack* w kolorze spójnym z pierwotnie zastosowanym tj. wg. *Ral 6020* matowym a następnie zabezpieczyć przed skutkami uderzeń i zadrapań *CX Capacryl PU – Satin* firmy *Caparol* lub innymi środkami o spójnych parametrach technicznych.

5.10. Elementy odwodnienia budynku występujące na elewacjach.

Widoczny na elewacjach system odprowadzenia wody deszczowej z połaci dachu należy wymienić na jednolity materiałowo z projektowanymi opierzeniami blacharskimi.

Do wykonania nowych rynien i rur spustowych należy użyć blachy tytan – cynk o grubości 0,55 mm - 0,60 mm.

Przekroje rynien wykonać o $\varnothing$ 150 a rur spustowych $\varnothing$ 100.

Na dolnych odcinkach rur spustowych należy wykonać rewizje a w górnych zamontować koszyczki do wylapywania liści, igieł itp.

5.12. Zwody instalacji odgromowej.

Ze względu na rodzaj planowanych do przeprowadzenia prac remontowych elewacji wszystkie zwody należy zdemonstrować na czas prac a następnie je przywrócić.

Złącza kontrolne należy pozostawić na wierzchu bez konieczności zamykania ich w skrzynkach wtapianych i maskowanych w ścianie.

Złącza zwodów muszą być umieszczone na wysokości niedostępnej dla dzieci.

Każdy etap prac należy zakończyć wykonaniem badań kontrolnych skuteczności działania instalacji odgromowej.

5.13. Wieżyczki.

5.13.1. Helmy.

Cztery helmy na trzech wieżyczkach dachu wymagają wymiany na nowe z pełnym odwzorowaniem profilu kształtu każdego z hełmów.

Materiałem do rekonstrukcji projektuje się blachę zgodną z proponowaną dla opierzeń i odwodnienia tzn. blachę tytan – cynk o gr. gr. 0,55 mm - 0,60 mm łączoną tzw. rąbek sklepany.

5.13.2. Podstawy hełmów.

Drewniane podstawy hełmów wymagają oceny po umożliwieniu bezpośredniego dostępu od strony zewnętrznej przy użyciu sprzętu budowlanego z wysięgnikiem.

Posiadane informacje pozwalają jednak skłaniać się do konieczności rozebrania drewnianej obudowy i wykonania pełnej rekonstrukcji elementów obudów z zachowaniem otworów i wypełnienia ich żaluzjami stałymi.

Drewno do pokrycia podstaw pod helmy winno być naturalnie sezonowane i docelowo pokryte impregnacją nakładaną powierzchniowo preparatem o cechach :

- grzybobójczych,
- przeciwdziałających powstawaniu sinizny wtórnej,
- przeciw pleśniowym,
- przeciw glonom, mchom, insektom, owadom,
- przeciw pożarowym – opóźniającym temperaturę zapłonu,
- ograniczającym wchłanianie wody.

Zaleca się zastosowanie x 2 wielofunkcyjnego preparatu rozpuszczalnikowego typu oleistego *Gonto'x w6* firmy *Icopal* lub o podobnym skutku zastosowania i działaniu *Valtti Base* firmy *Tikkurila* bądź najpopularniejszego o nazwie *Altax*.

Przed zastosowaniem lakieru do nadania zabezpieczenia zaleca się zastosowanie pokrycia bejcą o odpowiednim odcieniu spójnym z kolorystyką ustaloną podczas prac dekarских przy pełnym dostępie do elementów obudowy i przy założeniu, że obecnie

zamontowane obicie drewniane podstaw pod hełmy jest choćby w części oryginalne. Wszelkie próby kolorystyczne dla przedstawionego zakresu opracowania należy uzgodnić z przedstawicielem PKZ - powiat Poznań przed ich nałożeniem na powierzchnie drewna.

Po impregnacji i bejcowaniu powierzchnie drewna należy pokryć bezbarwnym lakierem do drewna o cechach zabezpieczających przed wilgocią firmy Sadolin Extra.

5.14. Tablice pamiątkowe umieszczone na elewacjach.

Wszystkie tablice kamienne zamontowane na elewacji zachodniej oraz północnej wymagają zachowania i poddania procesowi konserwacji poprzez oczyszczenie z zabrudzenia czynnikami atmosferycznymi a następnie impregnacji specjalistycznej, którą należy wykonać dostosowując technologię do rodzaju materiału kamiennego. Prace należy zlecić doświadczonej firmie kamieniarskiej.

5.15. Charakterystyka energetyczna budynku.

Ze względu na zabytkowy charakter budynku objętego ochroną konserwatorską nie jest wymagana konieczność opracowania charakterystyki energetycznej budynku.

Opracowała – Małgorzata Rybacka

Część rysunkowa projektu architektoniczno – budowlanego :

Spis rysunków :

2. Inwentaryzacja - Rzut kondygnacji parteru w skali 1:100,
3. Inwentaryzacja - Rzut kondygnacji I piętra w skali 1:100,
4. Inwentaryzacja - Rzut więźby w skali 1:100,
5. Inwentaryzacja - Rzut dachu w skali 1:100,
6. Inwentaryzacja - Przekrój A-A w skali 1:100,
7. Inwentaryzacja - Elewacja zachodnia w skali 1:100,
8. Inwentaryzacja - Elewacja północna w skali 1:100,
9. Inwentaryzacja - Elewacja wschodnia w skali 1:100,
10. Inwentaryzacja - Elewacja południowa w skali 1:100,
11. Inwentaryzacja - Oryginalne okno skrzynkowe w skali 1:1, 1:10,
12. Inwentaryzacja - Oryginalne drzwi wejściowe w skali 1:2, 1:10, 1:20,
13. P. A-B. - Elewacja zachodnia w skali 1:100,
14. P. A-B. - Elewacja północna w skali 1:100,
15. P. A-B. - Elewacja wschodnia w skali 1:100,
16. P. A-B. - Elewacja południowa w skali 1:100,
17. P. A-B. - Projekt kolorystyki – Elewacja zachodnia w skali 1:100.

III. Opinie, uzgodnienia, pozwolenia i inne dokumenty.

Nazwa elementu projektu budowlanego :

Opinie, uzgodnienia, pozwolenia, i inne dokumenty.

Nazwa zamierzenia budowlanego :

Projekt budowlany remontu elewacji wraz z podstawami i hełmami dachu kościoła p.w. Matki Boskiej Wniebowziętej w Puszczykowie.

Adres obiektu budowlanego :

62-040 Puszczykowo, ul. Kościelna 1

Kategoria obiektu budowlanego :

Obiekt kategorii – X

Nazwa jednostki ewidencyjnej : Poznań (302102_1.0001.723)

Nazwa obrębu ewidencyjnego, obręb, gmina : obręb 0001, gmina Puszczykowo, powiat Poznań

Numer ewidencyjny działki na której obiekt jest zlokalizowany : działka nr 723

Imię i nazwisko lub nazwa inwestora, adres inwestora :

Parafia Rzymskokatolicka p.w. Matki Boskiej Wniebowziętej w Puszczykowie
62-040 Puszczykowo, ul. Kościelna 1

Wpis do rejestru zabytków : zespół kościoła parafialnego nr rejestru 567/Wlkp./A z dnia 27.12.2007r

Spis zawartości :

- Mapa zasadnicza w skali 1:500, str. nr 2
- Licencja geodety, str. nr 3
- BIOZ, str. nr 4 ÷ 7

Plan bezpieczeństwa i ochrony zdrowia.

Zakres robót.

Planowane prace budowlane związane z robotami remontowymi elewacji obiektu budynku sakralnego zlokalizowanego w Puszczykowie przy narożniku ul. Kościelnej 1.

Większość prac w swoim zakresie obejmie prace konserwatorskie zgodnie z przygotowaną dokumentacją techniczną dla w/w inwestycji budowlanej.

Do zastosowania zostaną dopuszczone narzędzia ręczne oraz mechaniczne z wszystkimi dostępnymi środkami i metodami rozbiórkowymi oraz remontowymi i służącymi realizacji zadań inwestycyjnych.

Zakres robót w czasie, których występuje szczególne zagrożenie dla pracowników:

- roboty na wysokości,
- roboty ziemne,
- roboty izolacyjne na ścinanych fundamentowych,
- prace rozbiórkowe i montażowe w zakresie murarskim,
- roboty stolarskie,
- prace renowacyjne i konserwatorskie,
- prace wykończeniowe,
- prace dekarские,
- prace porządkowe.

Przewidywane zagrożenia podczas realizacji robót oraz miejsce i czas występowania.

Prace będą przeprowadzane z powierzchni rusztowania przystawionego do istniejącego budynku do wysokości okapu a z jednej z stron do wysokości wieżyczek na dachu..

Zakres prac będzie toczył się w obrębie nieruchomości i na terenie należącym do inwestora. Dostęp do elewacji jest możliwy ze wszystkich stron obiektu.

Zasilanie w niezbędną energię elektryczną do prowadzenia robót zostanie zapewnione z pomieszczeń wewnętrznych inwestora.

Roboty na wysokości – zagrożenia.

- przedstawienie harmonogramu montażu rusztowań z uwagi na liczne konieczne do wykonania punkty kotwienia do ściany murowanej obiektu,
- montaż rusztu stalowego rusztowania przez uprawnionego pracownika z poświadczeniem protokołem odbioru,
- przemieszczanie się na rusztowaniu w celu prowadzenia prac rozbiórkowych i montażowych,
- upadek pracownika z wysokości,
- upadek na powierzchnię rusztowania w czasie prowadzenia prac ,
- praca z użyciem narzędzi zasilanych elektrycznie,
- porażenie prądem elektrycznym,
- uderzenie pracownika spadającym przedmiotem,
- zapylenie pyłem, zaprószenie oczu odpryskami.
- nadmierny hałas i wibracje – wiertarki, szlifierki, maszyny itp.

Roboty na wysokości – rodzaj czynności wykonywanych.

- transport zabezpieczeń, narzędzi i materiałów do prac rozbiórkowych i montażowych na rusztowanie,
- demontaż poszczególnych warstw materiałowych z powierzchni elewacji,
- usuwanie z powierzchni rusztowań materiałów z rozbiórki,
- praca związana z remontem , wymianą i montażem elementów opierzeń,

- magazynowanie materiałów do wywozu z placu budowy oraz do wbudowania w obiekt,
- zabezpieczenie terenu wokół rusztowania na czas wykonywania napraw ścian,
- zabezpieczenie terenu na części drogi procesyjnej w trakcie toczących się robót,
- zabezpieczenie i wydzielenie z komunikacji pieszej części terenu
- prace porządkowe po robotach rozbiórki i montażu.

Eksplatacja urządzeń, maszyn, elektronarzędzi i instalacji elektrycznych.

Przed przystąpieniem do prac pracownicy zostaną przeszkoleni odnośnie wykonywanych przez nich zadań. W przypadku podziału grupy pracowników na zespoły należy wyznaczyć na każdym z nich osobę odpowiedzialną za np. transport materiałów z poszczególnych poziomów rusztowania – praca musi zostać podzielona na etapy realizacji rozbiórki najpierw w górnej partii elewacji następnie kolejno na poszczególnych piętrach elewacji tak aby sukcesywnie obniżać wysokość poziomu prowadzonych prac. Zabronione będzie stosowanie niesprawnych narzędzi i urządzeń. Do użytku zostaną dopuszczone tylko i wyłącznie te narzędzia, które będą wyposażone w uchwyty z materiału izolacyjnego. Pracownicy muszą być wyposażeni w właściwy strój roboczy zgodnie z obowiązującymi przepisami BHP / buty, odzież, kask, szelki /.

Komunikacja w miejscu prowadzonych prac oraz jego zabezpieczenie.

Wszyscy pracownicy będą korzystali z komunikacji ogólnie dostępnej w postaci drabin będących integralną częścią rusztowań. Transport drobnych elektro-narzędzi oraz materiałów z rozbiórki jak i koniecznych do wbudowania zostanie przeprowadzony tą samą drogą co komunikacja osobowa.

Większość materiałów z demontażu zostanie usunięta z powierzchni rusztowań poprzez zsypy kubłowe do podstawionego w bezpośrednim sąsiedztwie kontenera przeznaczonego na gruz. Takie rozwiązanie umożliwi usunięcie materiałów rozbiórkowych bez znacznego zapylenia terenów sąsiednich przylegających do obiektu.

Przebywanie pracowników na powierzchniach pięter rusztowania podczas opadów atmosferycznych oraz na odkrytej powierzchni poddasza a także ich praca montażu jak i demontażu będzie zabroniona i wstrzymana jeśli prędkość wiatru przekroczy 10 m/s.

Wszystkie osoby przebywające na stanowisku pracy na wysokości powyżej 1,0 m od poziomu terenu muszą zostać zabezpieczone przed upadkiem z wysokości barierką balustrady wokół miejsca pracy o wysokości minimum 1,1 m.

Montażysci powinni zostać wyposażeni w zasobniki na narzędzia ręczne zabezpieczające przed ich wypadnięciem z jednoczesnym umożliwieniem braku skrępowania swobody ich ruchów.

Wszelkie podawanie ręczne długich elementów będzie dozwolone do 3,0 m ich długości.

Wydzielenie i oznakowanie miejsca prowadzenia robót, stosownie do rodzaju zagrożenia.

Plac budowy robót remontowych i montażowych elewacji oraz konserwacji drzwi w budynku zostanie wytyczony w bezpośrednim sąsiedztwie ściany zewnętrznej po wydzielonym obwodzie przy pomocy taśm zabezpieczających.

Część prac będzie realizowana bezpośrednio z rusztowania, które bezwzględnie wymagają atestów dopuszczających je do użytkowania.

Od strony południowej obiektu zostanie udostępnione przez inwestora miejsce z przeznaczeniem na plac składowania materiałów rozbiórkowych z poszczególnych etapów prac. Z uwagi iż lokalizacja placu magazynowego budowy będzie się koncentrowała na terenie obecnej drogi procesyjnej, która zostanie wyłączona na czas trwania robót to pomimo tego wyłączenia konieczne jest stałe porządkowanie otoczenia kościoła jak i doprowadzenie po zakończeniu prac terenu drogi procesyjnej do stanu z przed rozpoczęcia robót.

Specyfika zabudowy posesji i w/w wykorzystywanie placu przy obiekcie z jednoczesnym dostępem osób trzecich do terenu wymaga do bardzo częstego i konsekwentnie realizowanego usuwania wypełnionych materiałami z rozbiórki kontenerów, które będą lokowane na przy obiekcie w wyznaczonej strefie.

Droga komunikacji do składowiska materiałów na powierzchni drogi procesyjnej przy obiekcie będzie realizowana przez wjazd na podwórze plebanii od strony ul. Kościelnej. Tej samej drodze będzie podlegała konieczność wynoszenia materiałów z rozbiórki pozyskanych z elewacji.

Wejście na teren posesji od strony bramy głównej zostanie zabezpieczone zadaniem wykonanym z desek drewnianych w bezpośrednim sąsiedztwie z ścianami zewnętrznymi oraz zostanie osłonięte siatkami ochronnymi.

Wokół budynku i jego ścian zewnętrznych wydzielone zostaną strefy niebezpieczne z tablicami ostrzegawczymi przez cały okres zagrożenia upadkiem przedmiotu z wysokości.

Wszystkie prace tzw. zewnętrzne muszą również na czas ich realizacji zostać wydzielone taśmami ostrzegawczymi i wymagają wyposażenia w tablice ostrzegawczo-informacyjne.

Składowanie odpadków.

Wszelkie elementy, które pozostaną po budowie typu gruz z tynków czy gruz ceglany zostaną umieszczone w specjalnie wynajętym kontenerze zlokalizowanym na terenie podwórza przed plebanią przy wjeździe od ul. Kościelnej..

Sposób prowadzenia instruktażu pracowników przed przystąpieniem do realizacji robót szczególnie niebezpiecznych.

Przed przystąpieniem do robót szczególnie niebezpiecznych pracownicy muszą zostać zobligowani do uczestnictwa w instruktażu BHP na temat wymaganych sposobów postępowania i zakresu użytkowania wymaganych osłon osobistych.

Pracownicy po zapoznaniu z przepisami BHP powinni potwierdzić własnym podpisem uczestnictwo w przeszkoleniu związanym również z tzw. „ryzykiem zawodowym” na stanowisku pracy.

Instruktaże muszą być prowadzone przez specjalistę BHP.

Przechowywanie i przemieszczanie materiałów, wyrobów oraz substancji.

Zaplecze dla pracowników remontowanego budynku zostanie wyznaczone przez inwestora, włącznie z węzłem sanitarnym w jednym z pomieszczeń plebanii.

Środki techniczne i organizacyjne zapobiegające niebezpieczeństwu wynikającym z wykonywania robót budowlanych w strefach szczególnego zagrożenia wraz z zapewnieniem bezpiecznej i sprawnej komunikacji.

Prace montażowe będą prowadzone w pełnym zabezpieczeniu sprzętowym przez pracowników, tzw. szelki oraz liny atestowane w które muszą być wyposażeni pracownicy oraz sprzęt osobisty typu kaski, buty i odzież ochronna powinien być przed wejściem na plac budowy sprawdzony pod kątem jego czasu przydatności do użycia.

Zatrudnieni na wysokości muszą bezwzględnie korzystać z zabezpieczeń przed upadkiem, a w przypadku braku możliwości ich zastosowania muszą używać indywidualnego sprzętu ochrony przed upadkiem. Miejsce i sposób mocowania linek asekuracyjnych wskazywać będą pracownicy nadzoru budowy.

W celu uniknięcia potrącenia spadającymi przedmiotami należy między innymi:

- wokół budynku wydzielić strefę niebezpieczną o szerokości 5,0m – otoczoną taśmą BHP zamocowaną na pionowych słupkach oraz rozmieścić tablice ostrzegawcze,
- strefy niebezpieczne zostaną wyznaczone w w/w sposób wokół urządzeń transportu pionowego,
- w strefie upadku i rozprysku nie będą podejmowane żadne prace – zostanie wydzielony teren przez oporęczowanie lub ograniczenie taśmą ostrzegawczą,
- obsługa maszyn i urządzeń odbywać się będzie przez osoby posiadające odpowiednie uprawnienia a stanowiska pracy maszyn i urządzeń zlokalizowane będą poza rejonami zagrożonymi upadkiem przedmiotów z wysokości.
- na bieżąco będą utrzymywane urządzenia w pełnej sprawności technicznej wraz z zapewnioną bieżącą ich konserwacją,

- drogi i ciągi komunikacji pieszej utrzymane będą w należyтым porządku z zapewnieniem odpowiedniego oznakowania,
- budowa zostanie wyposażona w podręczny sprzęt gaśniczy zlokalizowany w oznakowanych miejscach wg. potrzeb budowy,
- roboty pożarowo – niebezpieczne będą prowadzone w odpowiedniej odległości od materiałów palnych lub po ich zabezpieczeniu,
- na stanowiskach pożarowo – niebezpiecznych zostanie przygotowany podręczny sprzęt p.poż. do ewentualnego użycia.

Przechowywanie dokumentacji budowy.

Dokumentacja budowy oraz dokumenty niezbędne do prawidłowej eksploatacji maszyn i urządzeń technicznych oraz dopuszczenia do pracy dla wszystkich pracowników przechowywane będą u Kierownika Budowy.

Pracochłonność planowanych robót.

Kierownik budowy z uwagi na specyfikę planowanych prac budowlanych oraz na bardzo dynamiczny charakter robót rozbiórkowych i montażowych oraz na dość trudną lokalizację inwestycji będzie na bieżąco wyznaczał kolejność uczestnictwa osób pracujących na rusztowaniach przy remoncie elewacji.

Zabezpieczenie personalne.

Wszystkie prace budowlane będą prowadzone pod nadzorem osób uprawnionych i posiadających niezbędne kwalifikacje oraz zgodnie z obowiązującymi przepisami Prawa Budowlanego i przepisami BHP.

Uwaga !

Przy wykonywaniu prac należy przestrzegać przepisów zawartych w rozporządzeniu Ministra Budownictwa i Przemysłu Materiałów Budowlanych z dnia 28.03.1972r w sprawie bezpieczeństwa i higieny pracy przy wykonywaniu robót budowlano-montażowych i rozbiórkowych, rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 26.09.1997r w sprawie ogólnych przepisów bezpieczeństwa i higieny jak również rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 6.02.2003r w sprawie przepisów bezpieczeństwa i higieny pracy podczas wykonywania robót budowlanych.

Opracowała – Małgorzata Rybacka